

Základní škola, Liberec, Dobiášova 851/5, příspěvková organizace,
460 06, Liberec 6
tel. 485 130 257, fax 485 132 956, e-mail zs39@volny.cz,
www.dobiasova.cz, IČO: 68975147

KRIZOVÝ PLÁN

Příloha k minimálnímu preventivnímu programu sociálně
patologických jevů

Obsah

1. Úvod	3
2. Dokumenty	3
3. Krizové situace a postupy jejich řešení	5
3.1. Šikana	5
3.2. Kyberšikana	9
3.3. Záškoláctví	13
3.4. Návykové látky (alkohol, omamná psychotropní látka).....	15
3.5. Tabák	19
3.6. Krádež.....	21
3.7. Vandalismus.....	22
3.8. Poruchy příjmu potravy (mentální anorexie, mentální bulimie)	24
3.9. Syndrom týraného dítěte – CAN.....	27
3.10. Sebepoškozování	33
4. Rozdíly mezi šikanováním a škádlením	36
5. Stadia šikanování.....	37
6. Krizový plán pro řešení zátěžových situací vzniklých na základě problémového chování žáka (skupiny žáků).....	39

1. Úvod

Krizový plán školy je dokument, ve kterém je návod jak postupovat při řešení krizových situacích ve škole. Vychází z vnitřních potřeb školy, z jevů, které se na naší škole vyskytují nebo vyskytovaly v minulosti.

V rámci prevence rizikového chování (šikana, návykové látky, sebevražedné pokusy, krádeže, záškoláctví, aj.) je potřeba věnovat zvýšenou pozornost jakýmkoliv změnám v chování i prospěchu, které se u jednotlivce nebo v kolektivu vyskytnou. Při jakékoliv změně chování nebo i podezření je vždy nutné:

- pokud se týká jednotlivce, promluvit si s ním v bezpečném prostředí a pokusit se zjistit příčinu změny
- o zjištěných poznacích informovat třídního učitele a metodika primární prevence, příp. ředitele školy, výchovného poradce
- pokud se změna týká celého kolektivu nebo se jedná o závažnější problém, přenechat šetření na vedení školy, které podle situace budou dále kontaktovat, spolupracovat s dalšími „institucemi“ (metodik prevence z pedagogicko-psychologické poradny, středisko výchovné péče, OSPOD, POLICIE aj.)
- třídní učitel o zjištěném stavu informuje zákonné zástupce žáků a s ohledem na situaci buď individuálně, nebo prostřednictvím mimořádné rodičovské schůzky zákonným zástupcům nabídne pomoc při řešení a doporučí poradenské zařízení.

2. Dokumenty

Krizový plán školy vychází z těchto dokumentů:

- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže, č. j. 21291/2010-28.
- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení, č. j. 21149/2016.
- Metodický pokyn k prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č. j. 20006/2007-51.
- Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance, č. j. 14423/99-22.

- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví, č. j. 10194/2002-14.
- Pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci zneužívání návykových látek ve školách a školských zařízeních, č. j. 14514/2000 – 51.
- Pravidla pro rodiče a děti k bezpečnějšímu užívání internetu, č. j. 11696/2004-24

3. Krizové situace a postupy jejich řešení

3.1. Šikana

Škola je místem, kde problém šikany v poslední době velice často vzniká. Ve škole jsou pro šikany ideální podmínky. Je tam velká koncentrace dětí, dostatečný "výběr obětí", ve škole existuje řada prostor, kam oko pedagoga nedohlédne.

Šikana je každé chování, splňující tyto znaky:

- je cílené vůči jedinci nebo skupině žáků (=obětí)
- záměrem je oběti ublížit, ohrozit, ponížit či zastrašit
- spočívá v cílených a opakovaných útocích jedince nebo skupiny
- je obvykle opakovaná, často dlouhodobá
- existuje jedinec či skupina, jimž přináší prospěch nebo uspokojení (=agresoři)
- oběť se mu neumí bránit a dlouhodobě trpí

Základní formy:

- fyzická šikana – bytí, vydírání, loupež, poškozování věcí, sexuální obtěžování až zneužívání
- psychická šikana – nadávky, pomluvy, vyhrožování, zesměšňování
- kyberšikana – může se realizovat i prostřednictvím moderních komunikačních prostředků, především prostřednictvím internetu a mobilu
- kombinovaná šikana – kombinace fyzické a psychické šikany a kyberšikany
- nepřímou formou šikany je i demonstrativní přihlížení žáka či skupiny žáků a jejich ignorování

Důležité znaky šikanování jsou:

- **záměrnost:** úmysl ublížit, poškodit jedince, mít ho v moci, vyvolat v něj strach
- **opakování:** nemusí být vždy podmínkou
- **nepoměr sil:** psychických, fyzických, sociálních
- **samoučelnost agrese:** nejedná se o reakci na nějaké chování

Šikanou tedy není:

- jednorázová rvačka, nevhodný vtip či konflikt (byť s převahou jedné strany)
- vyčlenění dítěte z kolektivu, pokud není motivováno snahou ublížit či pobavit se na jeho úkor

Cíle školy:

- snažit se vytvořit prostředí omezující vznik šikany (prevence)
- být ve střehu a odhalit počínající šikanu dříve, než se plně rozvine
- vhodnými prostředky zamezit jejímu dalšímu trvání – každý případ vyžaduje specifické řešení

Jak poznáme, že by se mohlo jednat o šikanu – přímé varovné signály?

- opakované posměšné poznámky, nadávky, hrubé žerty, ponižování, hanlivá přezdívka atd. na adresu určitého žáka
- kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávislivým nebo pohrdavým tónem
- jednostranné vyžadování věcných či peněžních darů, ať už pod pohrůzkou fyzického násilí, nebo hrozbou odpírání „kamarádství“
- žák vystupuje vůči druhému často v roli „sluhy“ či „otroka“ – plní jeho příkazy, vykonává za něj různé práce (mazání tabule, nošení tašky apod.)
- opakované rvačky, v nichž se buď objevuje výrazný nepoměr sil (početní převaha nebo fyzické parametry)
- často opakované honění, pošťuchování, strkání, údery, poškozování věcí, které žák neoplácí
- na žáka je vyvíjen nátlak k vykonání nemorálních až trestných činů

Jak poznáme šikanovaného žáka – nepřímé varovné signály?

- o přestávce se zdržuje stranou od ostatních, nemá žádné kamarády
- přestávky tráví v bezpečné blízkosti učitelů, nebo mimo třídu (bez zjevných důvodů)
- vymýšlí si záminky, aby nemusel být ve třídě
- jeho prospěch se náhle nevysvětlitelně zhoršuje, nesoustředí se na učení

- má často poškozené nebo rozházené věci, často se mu „záhadně“ ztrácí věci ve třídě, v šatně, na obědě
- při týmových sportech bývá volen mezi posledními
- má-li promluvit před třídou, je nejistý a ustrašený
- opakovaně se zdráhá mluvit o sobě, nechce vyjádřit své vlastní názory či pocity
- působí smutně, stísněně, nešťastně, mívá blízko k pláči, stává se uzavřeným
- často chybí z nejasných důvodů, jako je „ranní nevolnost“, „bolesti hlavy“

Varovné signály šikanování pro rodiče žáků:

- za dítětem chodí méně kamarádů, netráví s nimi volný čas
- není zváno na návštěvy
- nechut' jít ráno do školy (zvláště když mělo školu rádo), odkládá odchod do školy, je na něm vidět strach, mění cestu do školy i ze školy
- ztráta chuti k jídlu, domu chodí hladově (agresoři mu berou svačinu i oběd)
- usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze spaní
- ztrácí zájem o učení a schopnost se soustředit
- doma je smutné či apatické nebo se objevují výkyvy nálad
- zmínky o sebevraždě
- odmítá se svěřit s tím, co je trápí, nechce problémy řešit
- opakovaně žádá peníze, případně doma krade
- nenápadně hlásí ztrátu osobních věcí
- stěžuje si na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, ráno zvrací, aby mohl doma zůstat sám
- vyhýbá se školní docházce
- více se zdržuje doma, než mělo ve zvyku

Postup při řešení šikanování:

- konfrontovat svá pozorování s dalšími kolegy, nezapomenout na třídního učitele
- co nejdříve oznámit své podezření vedení školy, metodiku primární prevence, výchovnému poradci a konzultovat další postupy
- dohodnout se, zda další vyšetřování povede třídní učitel nebo jiná osoba

- o samotě a bez zbytečného humbuku vyslechnout více nezaujatých svědků – spolužáků
- důležité věci si zapisovat, porovnávat, věnovat pozornost nesrovnalostem v časech a místech
- spojit se s rodiči případné oběti, konzultovat výskyt nepřímých znaků šikany, poprosit je o spolupráci
- vyslechnout oběť – citlivě, zcela diskrétně, zaručit bezpečí a důvěrnost informací, vše zapisovat. Tento pohovor musí provádět osoba, které oběť důvěřuje.
- vyslechnout agresory – překvapivě, samostatně, znemožnit domluvu výpovědí. Je-li pachatelů více, soustředit se na rozpory ve výpovědích. Vytipovat nejslabší článek, dovést k přiznání či vzájemnému obviňování.
- požádat vedení školy o svolání výchovné komise (vedení školy, metodik prevence, výchovná poradce, třídní učitel, případně další učitelé), na základě shromážděných informací posoudí, zda se jedná o šikanu a navrhne další postup vůči obětem, agresorům i třídě jako celku
- potrestání agresorů je individuální a závisí na věku, intenzitě šikany a na tom, zda se jednalo o první nebo opakovaný případ
- individuálně pozvat k jednání rodiče agresorů, seznámit je se situací, sdělit jim navrhovaná opatření (zdůraznit možnost nápravy), pak je požádat o spolupráci. Pokud odmítají, zvážit oznámení na OSPOD Liberec nebo Policii ČR. V otázce trestů nepřístupovat na kompromisy.
- pozvat rodiče obětí, seznámit je se situací, domluvit se na opatřeních (terapie, osobnostní výcvik, organizační opatření apod.....)
- teprve nyní rozebrat situaci ve třídě (vynechat případně citlivé detaily), prodiskutovat, vysvětlit nebezpečnost a důsledky šikany, oznámit potrestání viníků. Třídu nadále pozorně sledovat!!!!
- pokud se situace vyřeší pouze odchodem některých žáků, měl by odejít agresor, nikoli oběť!

Nápravná opatření:

- výchovná opatření – napomenutí třídního učitele
– důtka třídního učitele

– důtka ředitele školy – podmíněčné vyloučení ze sportovní třídy do konce školního roku

- snížená známka z chování
- převedení do jiné paralelní třídy
- realizace *individuálního výchovného plánu agresora*
- doporučení rodičům, aby dobrovolně umístili žáka do pobytového oddělení střediska výchovné péče, případně realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v diagnostickém ústavu
- podání návrhu OSPODu k zahájení práce s rodinou

Právní odpovědnost školy:

- pedagog musí šikanování mezi žáky neprodleně řešit a každé oběti poskytnout okamžitou pomoc
- dojde-li k šikaně během vyučování
 - oznámit šikanu zákonnému zástupci žáka
 - OSPODu – dítě je v ohrožení jiným dítětem nebo se ohrožuje samo
 - vyhodnocení situace dítěte a jeho rodiny
 - případová konference
 - Policii ČR – dojde-li se šikanou k jednání, které naplňuje znaky přestupku nebo trestného činu

3.2. Kyberšikana

Kyberšikanu definujeme jako zneužití ICT (informačních komunikačních technologií), zejména pak mobilních telefonů a internetu, k takovým činnostem, které mají někoho záměrně ohrozit a ublížit mu. Podobně jako u šikany tváří v tvář se jedná o úmyslné chování, kdy je oběť napadána útočníkem nebo útočnický. Povaha a provedení útoků pak určují její závažnost.

Základní formy kyberšikany z pohledu propojení útočníků a oběti patří:

➤ Kyberšikana přímá

- agresor útočí na oběť přímo, bezprostředně, začne např. dehonestovat oběť, založí o ní falešný profil, zveřejnění její fotografie či video apod.

➤ **Kyberšikana nepřímá (kyberšikana v zastoupení, tzv. cyberbullying-by-proxy)**

- agresor k útoku využívá jinou osobu, která často neví o tom, že se stala nástrojem útoku – např. pomsty. Typický příklad představuje situace, kdy útočník pronikne na účet oběti (např. účet na sociální síti), prostřednictvím tohoto účtu začne dehonestovat ostatní uživatele, kteří začnou reagovat a mstít se za on-line urážky právě majiteli účtu, ze kterého byly dehonestující zprávy odeslány. Majitel účtu se o tomto dozví až s časovou prodlevou.

V případě obou forem kyberšikany může pachatel využívat jak své vlastní identity, tak i identity falešné.

Základní formy kyberšikany podle toho, zda je do ní aktivně zapojeno publikum, nebo zda probíhá v soukromí bez přítomnosti publika:

➤ **Kyberšikana s přítomností publika (veřejná)**

- jde o kyberšikanu, jejíž podstatou je rozšířit informace o oběti mezi velké množství uživatelů
- do této kategorie lze zařadit publikování ponižujících záznamů oběti, krádeže identity, verbální formy kyberšikany (dehonestování, urážení, provokování) apod.
- přítomnost publika je základní obligatorní součástí kyberšikany
- komunikace probíhá prostřednictvím veřejných komunikačních kanálů

➤ **Kyberšikana bez přítomnosti publika (soukromá)**

- jde o kyberšikanu, ve které zpravidla komunikuje pouze pachatel a oběť, přičemž jejich komunikace je soukromá, bez přítomnosti publika
- v rámci této formy kyberšikany často dochází k výměně intimních materiálů – ať již dobrovolné, nebo pod nátlakem
- do této kategorie lze zařadit kyberšikanu ve formě vydírání či vyhrožování
- komunikace probíhá prostřednictvím soukromých komunikačních kanálů – soukromého chatu v rámci sociálních sítí, instant messengerů a VoIP komunikátorů (Skype), případně prostřednictvím SMS/MMS

- projevy kyberšikany (např. dehonestování, provokování, vyhrožování, vydírání v on-line prostředí atd.) se mohou vyskytovat ve formě jednorázového útoku (tzv. nepravá kyberšikana, kyberobtěžování, kyberagrese apod.) nebo dlouhodobého útoku se vzrůstající intenzitou (tzv. pravá kyberšikana)
- mezi nejznámější projevy/formy kyberšikany patří především útoky využívající fotografií, videozáznamů, audiozáznamů, ale také běžné verbální formy útoků.

Mezi kyberšikanu řadíme projevy tradiční psychické šikany posílené využitím ICT, například:

- dehonestování (ponižování, nadávání, urážení) v on-line prostředí
- vyhrožování a zastrasování v on-line prostředí
- vydírání v on-line prostředí
- očerňování (pomlouvání) v on-line prostředí

Mezi typické formy kyberšikany také patří:

- publikování ponižujících videozáznamů, audiozáznamů nebo fotografií
- ponižování a pomlouvání (denigration)
- krádež identity (impersonation) a její zneužití
- ztrapňování pomocí falešných profilů
- provokování a napadání uživatelů v online komunikaci (flaming/bashing)
- zveřejňování cizích tajemství s cílem poškodit oběť (trickery/outing)
- vyloučení z virtuální komunity (exclusion)
- obtěžování (harassment)
- specifické formy kyberšikany spojené s hraním on-line her
- happy slapping (v překladu „zábavné fackování“)
- kyberstalking (pronásledování ve spojení s využitím informačních komunikačních technologií)
- webcam trolling (zneužívání webkamer pro manipulaci uživatelů internetu prostřednictvím podvržených videozáznamů)

Postup při řešení kyberšikanování:

- při podezření na kyberšikanu informovat metodika primární prevence, výchovnou poradkyni a vedení školy
- zjistit, zda se jedná o kyberšikanu v prostorách školy nebo mimo
- informovat rodiče oběti a kyberagresora – poučit rodiče o tom, koho mohou (je vhodné) kontaktovat (POLICIE ČR, OSPOD)
- kyberšikanu mimo prostory školy si řeší rodiče sami – nabídnout jim pomoc – změna operátora, zrušení profilu na sociálních sítích, změna e-mailové adresy, atd.
- kyberšikanu v prostorách školy – řeší vedení školy, výchovná poradkyně a metodik prevence spolu se správcem školní sítě a učitelem informatiky

Vhodný postup pro oběť kyberšikanů (Jednotlivé body na sebe nemusí přesně navazovat, např. dítě může oznámit útok dospělé osobě již v prvotních fázích):

- **zachovat klid** – nejednat ukvapeně
- **uschovat si důkazy** – uchovat a vystopovat veškeré důkazy kyberšikanů (SMS zprávy, e-mailové zprávy, zprávy z chatu, uložte www stránky apod.)
- **ukončit komunikaci s pachatelem** – nekomunikovat s útočníkem, nesnažit se ho žádným způsobem odradit od jeho počínání, nevyhrožovat, nemstít se, cílem útočníka je vyvolat v oběti reakci, ať už je jakákoli
- **blokovat pachatele a blokovat obsah, který rozšiřuje** – pokusit se zamezit útočníkovi přístup k účtu nebo telefonnímu číslu oběti a je-li to v dané situaci možné, i k nástroji či službě, pomocí které své útoky realizuje (kontaktovat poskytovatele služby).
- **identifikovat pachatele** (pokud to neohrozí oběť)
- **oznámit útok dospělým** (učitel, rodič) – svěřit se blízké osobě. Pro uchování důkazů oslovit někoho, kdo má vyšší IT gramotnost. Kontaktovat školu a specializované instituce (PPP, Policie, SVP, intervenční služby specializující se na řešení kyberšikanů, psychology apod.).
- **nebát se vyhledat pomoc u specialistů** – kontaktovat specializované organizace, poradny případně Policii ČR
- **žádat konečný verdikt** (v případě řešení situace školou) – po prošetření celého případu trvat na konečném stanovisku všech zainteresovaných institucí

Nápravná opatření:

- výchovná opatření – napomenutí třídního učitele
 - důtka třídního učitele
 - důtka ředitele školy – podmíněčné vyloučení ze sportovní třídy do konce školního roku
- snížená známka z chování
- převedení do jiné paralelní třídy

3.3. Záškoláctví

Za záškoláctví je považována neomluvena absence žáka (absenci žáka omlouvá pedagog, a to na základě písemně žádosti zákonného zástupce, vždy v souladu s pravidly školy o omlouvání absence). Jedná se o přešůpek, kterým žák úmyslně zanedbává školní docházku. Je chápáno jako porušení školního řadu (pravidel stanovených školou), současně jde o porušení školského zákona, který vymezuje povinnou školní docházku. Nezřídka je spojeno s dalšími typy rizikového chování, které obvykle negativně ovlivňují osobnostní vývoj jedince. Záškoláctví bývá často nepřiměřenou formou řešení konfliktních situací v rodině, ve škole či ve výchovných institucích, přičemž k němu mají sklon zejména děti, které se subjektivně cítí neúspěšné, nezařazené ve skupině nebo prožívají úzkost a strach v prostředí, ve kterém se pohybují.

Základní formy:

- **pravé záškoláctví** – žák se ve škole neukazuje, ale rodiče si myslí, že do školy chodí
- **záškoláctví s vědomím rodičů** – na této formě se podílí několik typů rodičů, jejichž hlavními charakteristikami je buď odmítavý postoj ke škole, nebo přílišná slabost ve vztahu k dítěti či závislosti na pomoci a podpoře dítěte v domácnosti
- **záškoláctví s klamáním rodičů** - existují děti, které dokážou přesvědčit rodiče o svých zdravotních obtížích, pro které nemohou jít do školy a rodiče jim absenci omlouvají pro tyto zdravotní důvody, tento typ záškoláctví je však obtížně rozlišitelný od záškoláctví s vědomím rodičů
- **odmítání školy** – některým typům žáků činí představa školní docházky psychické obtíže

Kdy informovat Policii ČR, OSPOD

- Neomluvenou nepřítomnost **do součtu 10 vyučovacích hodin** řeší se zákonným zástupcem žáka třídní učitel formou pohovoru, na který je zákonný zástupce pozván doporučeným dopisem. Projedná důvod nepřítomnosti žáka, způsob omlouvání jeho nepřítomnosti, upozorní na povinnost stanovenou zákonem a seznámí zákonného zástupce s možnými důsledky v případě nárůstu neomluvené absence. O pohovoru provede zápis, do něhož uvede způsob nápravy dohodnutý se zákonným zástupcem. Neúčast nebo odmítnutí podpisu zákonnými zástupci se v zápise zaznamenávají.
- Pokud má žák **víc než 10 neomluvených hodin**, svolává se výchovná komise. Podle závažnosti absence žáka se jí účastní ředitel školy, zákonný zástupce, třídní učitel, výchovný poradce, zástupce orgánu sociálně právní ochrany dětí, školní metodik primární prevence, popř. další odborníci. O průběhu a závěrech z jednání se provede zápis, který zúčastnění podepíší. Neúčast nebo odmítnutí podpisu zákonnými zástupci se v zápise zaznamenávají.
- V případě, že neomluvena **nepřítomnost žáka přesáhne 25 hodin**, zasílá škola oznámení o zanedbání školní docházky s náležitou dokumentací (např. docházky žáka, prospěch žáka, rodinné zázemí, podniknutými kroky k řešení situace, ...) orgánu sociálně-právní ochrany dětí a svolává další výchovnou komisi. V případě **opakovaného záškoláctví v průběhu školního roku** následuje hlášení o zanedbání školní docházky Policii ČR. Problematika záškoláctví je obsažena přímo v trestním zákoně (trestné činy proti rodině a mládeži), nově se uvádí v trestním zákoníku Trestné činy proti rodině a dětem.

Nápravná opatření:

- výchovná opatření – napomenutí třídního učitele
 - důtka třídního učitele
 - důtka ředitele školy – podmíněčné vyloučení ze sportovní třídy do konce školního roku
- snížená známka z chování

3.4. Návykové látky (alkohol, omamná psychotropní látka)

Pojem návykové látky zahrnuje veškeré látky (mj. omamné a psychotropní), které jsou schopné ovlivnit psychiku člověka, jeho sociální chování a ovládací nebo rozpoznávací schopnosti. Patří sem také alkohol a tabák. Konzumace návykových látek osobami mladšími 18 let je považována za rizikové chování. Užívání návykových látek a na všech školních akcích není přípustné! Všichni zaměstnanci školy mají oznamovací povinnost k řediteli školy v případě, kdy žáci omamné látky užívají, distribuují nebo u sebe přechovávají.

I. Alkohol

Postup při řešení konzumace alkoholu ve škole:

- alkohol je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat
- v případě, kdy je žák pod vlivem alkoholu do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, voláme rychlou záchrannou službu
- jestliže akutní nebezpečí nehrozí, postupuje pedagog následovně: informuje třídního učitele, o události sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka (zejména odkud, od koho alkohol má), který odevzdá školnímu metodikovi prevence, ten jej založí do své knihy a vyrozumí vedení školy
- v případě, že žák není schopný pokračovat ve vyučování, vyzve škola ihned zákonného zástupce žáka, aby si jej vyzvedl
- jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně-právní ochrany dítěte a vyčká jeho pokynů
- zákonnému zástupci ohlásí škola tuto skutečnost i v případě, že je žák schopen výuky
- jestliže se situace opakuje, splní škola oznamovací povinnost k orgánu sociálně-právní ochrany dětí
- jsou vyvozeny sankce dané školním řádem

Postup při řešení nálezů alkoholu ve škole:

A. pedagog nalezne v prostorách školy alkohol:

- tekutinu nepodrobuje žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury
- nálezů ihned uvědomí vedení školy

- nalezenou tekutinu uloží u vedení školy
- sepiše stručný záznam o události, který předá metodikovi primární prevence a ten ho založí do své knihy

B. pedagog zadrží u některého žáka alkohol

- tekutinu nepodrobuje žádnému testu
- o nálezů ihned uvědomí vedení školy
- o nálezů sepiše stručný záznam, s vyjádřením žáka, u kterého byl alkohol nalezen, datum, místo a čas nálezů a jméno žáka. Zápis podepíše i žák, u kterého byl alkohol nalezen (nebo který jej odevzdal). V případě, že podepsat odmítá, uvede pedagog tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomen ředitel školy nebo výchovná poradkyně nebo metodik primární prevence. Zápis založí školní metodik primární prevence do své knihy.
- o nálezů vyrozumí zákonného zástupce žáka. Pokud se jedná o opakovaný nález u téhož žáka, upozorní i orgán sociálně-právní ochrany dětí.

II. Nález omamné psychotropní látky

Identifikace a ukládání látek

- zajistí-li pedagog podezřelou látku a je podezření, že se jedná o drogu či jinou škodlivou látku, v přítomnosti další dospělé osoby uloží tuto látku do obálky
- na obálku napíše datum, čas a místo zajištění látky, obálku přelepí, opatří razítkem školy a uschová do školního trezoru
- poté bezodkladně vyrozumí policii. Identifikaci provede vždy policie, nikoli zaměstnanec školy.
- vyrozumí zákonného zástupce žáka, OSPOD
- pokud je zajištěna podezřelá látka u žáka, který jeví známky otravy, předá se látka uložená stejným způsobem přivolanému lékaři

Ohrožení zdraví žáka

- v případě ohrožení zdraví žáka v důsledku podezření na požití omamné látky se postupuje tak, jako když přijde žák do školy s horečkou

- dítě jevící příznaky užití omamné látky je odvedeno ze třídy do místnosti, kde zůstane pod dohledem dospělé osoby po dobu, než si pro něj přijdou rodiče nebo lékařská služba
- škola kontaktuje bezodkladně rodiče žáka nebo zákonné zástupce o bližší nespécifikovaných zdravotních potížích žáka a vyzve je, aby si dítě ze školy co nejdříve vyzvedli, neboť je nutné lékařské vyšetření

Rodič si přijde pro dítě do školy

- je seznámen se zdravotními potížemi (např.: zúžené zornice, návaly horka, potíže s dýcháním,...)
- škola bude apelovat na rodiče, aby s dítětem navštívili lékaře, a nabídne možnosti, kde se mohou poradit o výchovných problémech (odborníci v PPP, SVP,...)

Rodič si do školy pro dítě nepříjde

- škola přehodnotí zdravotní stav žáka a přivolá lékařskou službu, rodič je o postupu školy předem informován
- škola vyhotoví zápis průběhu celého případu a stanoví postup, jak zamezí případnému výskytu žáka pod vlivem omamné látky nebo výskytu podezřelé látky ve škole

V případě podezření, že žák zneužívá návykové látky pověřený pracovník (metodik primární prevence, výchovný poradce, třídní učitel,...) provede:

- diskrétní šetření, pohovor s dítětem. Doporučí mu pohovor s odborníkem. V případě možné nedůvěry ze strany dítěte k pracovníkům školy se doporučuje již při prvním pohovoru součinnost odborníků PPP, SVP, sociálních kurátorů - pracovníků oddělení péče o dítě,...
- kontaktuje rodiče, event. zákonné zástupce
- v případě akutního ohrožení zdraví po požití drogy uvědomí rodiče a sociální odbor
- v akutním případě, po průkazném zjištění zneužívání návykových látek ve škole, nebo v případě, že žák je prokazatelně ovlivněn drogou (i alkoholem) v době

vyučování uvědomí ŘŠ nebo pověřený pracovník rodiče a zároveň kontaktuje zdravotnické zařízení. Uvědomí oddělení péče o dítě, oddělení sociální prevence, sociálního odboru OÚ.

III. Distribuce NL ve škole

Distribuce NL je v České republice považována za protiprávní jednání splňující znaky trestného činu. Množství, které žák distribuuje, není nijak rozhodující. Jestliže má pracovník školy důvodné podezření, že ve škole došlo k distribuci NL, musí škola o této skutečnosti vždy vyrozumět místně příslušné oddělení Policie ČR, protože se jedná o podezření ze spáchání trestného činu a je zde z hlediska trestního zákoníku povinnost takové jednání přerušit. Vzhledem k tomu, že pedagogický pracovník nemůže takovou látku vyhodit nebo jinak znehodnotit, nezbyvá mu nic jiného než kontaktovat Policii ČR.

IV. Přechovávání NL ve škole

Přechovávání NL je vždy protiprávním jednáním. Podle množství, které u sebe žák v danou chvíli má, je toto protiprávní jednání blíže specifikováno buď jako přestupek, nebo v případě množství většího než malého jako trestný čin (provinění v případě nezletilého žáka). Toto množství nemusí mít žádný vliv na kázeňský postih, který je stanovený školním řádem.

Pedagogický pracovník nehodnotí, o jaký typ porušení zákona se jedná a zda se žák dopustil přestupku, nebo trestného činu. Protiprávnost jednání kvalifikuje policejní orgán.

V případě podezření, že žák u sebe přechovává NL, je nutné tuto látku zajistit a předat ji policii. Pedagogický pracovník nesmí a není oprávněn takovou látku zlikvidovat nebo předat zákonným zástupcům. Pokud by tak postupoval, dopustil by se protiprávního jednání.

Jestliže se tohoto jednání dopustila osoba mladší 18 let nebo bylo namířeno proti osobě mladší 18 let, vyrozumí škola také zákonného zástupce a orgán sociálně-právní ochrany dětí v obci s rozšířenou působností.

3.5. Tabák

Užívání tabákových výrobků u dětí a dospívajících se vyskytuje převážně v následujících vzorcích:

Experimentování – iniciační pokusy o užívání tabáku, první experimenty

Příležitostné užívání – méně než 1 cigareta týdně

Pravidelné užívání – alespoň 1 cigareta týdně

Denní užívání – alespoň 1 cigareta denně

Dělení tabákových výrobků podle forem užívání:

I. Zápalný tabák

Cigarety – průmyslově vyráběné nebo ručně balené cigarety. Kouř z cigaret se nejprve vdechuje do úst a následně vtahuje do plic (tzv. šlukuje). Vyrábí se v různých variacích (s filtrem, bez filtru, slim, s příchutěmi nebo jako tzv. herbální cigarety, ve kterých je tabák namíchaný s příměsí bylin, jako je hřebíček, máta nebo eukalyptus).

II. Bezdýmný tabák

Šňupací tabák – jemně namletý tabákový prášek vdechovaný v malých množstvích nosními dírkami.

Žvýkací tabák – nadrcené listy tabáku užívané v ústech postupným žvýkáním.

Porcovaný tabák (tzv. snus) – pytlíčky naplněné jemně řezaným tabákem, které se vkládají do úst mezi ret a dásně.

III. Elektronická zařízení určená k inhalování

Elektronické cigarety – zařízení složené z baterie, nádržky na speciální tekutinu (e-liquid) a atomizéru (topná spirála). Nedochozí ke spalování tabáku, ale k vaporizaci (odpařování) e-liquidu. E-liquidy jsou dostupné s nikotinem i bez něj, dále mohou mít různé příchutě (tabák, ovoce, sladkosti, limonády atd.). Výsledný aerosol (pára) bývá inhalován do plic nebo slouží k vytváření tzv. vapovacích triků (vydechování koncentrovaného aerosolu v podobě různých tvarů, nejčastěji kroužků). Inhalování aerosolu z elektronických cigaret se podle dosavadních zjištění jeví být méně škodlivou formou ve srovnání s kouřením běžných cigaret, není však zcela bez rizik,

a to zejména pro cílovou skupinu dětí a dospívajících. Na základě chemických analýz u vybraných zařízení byly v aerosolu identifikovány potenciálně rizikové limity těžkých kovů – olovo, kadmium, nikl, mangan, jiné studie potvrdily přítomnost dalších toxických látek (jako např. formaldehyd, akrolein, diacetyl). Dále byla prokázána souvislost mezi vyšším rizikem přechodu na užívání zápalných cigaret u žáků/žákyně, kteří vyzkoušeli elektronickou cigaretu, avšak nikdy předtím nekouřili jiné tabákové produkty

Zahříváný tabák – nová elektronická zařízení označovaná také jako „heets“ nebo „heat-not-burn“, která fungují na principu zahřívání speciálně upraveného tabáku nejčastěji ve formě vyměnitelných náplní (připomínajících malé cigarety) prostřednictvím topného tělesa v podobě zahřívací čepele. Tabákové náplně obsahují nikotin.

Rizikové faktory ve vztahu k užívání tabáku

- přítomnost jiného rizikového chování
- užívání jiných návykových látek
- duševní onemocnění
- kolektiv vrstevníků užívajících tabák
- kuřácká domácnost
- kouření rodičů a/nebo sourozenců
- absence rodičovské kontroly a podpory
- snadná dostupnost tabákových výrobků
- sociální normy podporující užívání tabáku
- nedostatečná informovanost o rizikovosti užívání tabáku
- nízká cena tabákových výrobků
- rozšířená reklama na tabákové výrobky
- neúspěch ve studiu
- nízký socioekonomický status

Postup při řešení konzumace tabákových výrobků ve škole:

- tabákový výrobek je třeba žákovi vhodným způsobem odebrat a zajistit, aby nemohl pokračovat v konzumaci

- pedagog dále sepíše o události krátký záznam s vyjádřením žáka (zejména od koho má tabákový výrobek)
- informuje třídního učitele a předá zápis metodikovi prevence, který jej založí do své knihy
- informuje vedení školy a výchovnou poradkyni
- třídní učitel informuje zákonného zástupce žáka
- v závažných případech (zejména s ohledem na věk nebo chování dítěte) a jestliže se chování opakuje, vyrozumí škola orgán sociálně-právní ochrany dětí
- jsou vyvozeny sankce dané školním řádem.

3.6. Krádež

Krádež je nejčastější forma protiprávního jednání, se kterou se lze ve školním prostředí setkat. Krádež je takové jednání, při kterém se někdo zmocní věci, která není jeho a to za účelem si ji ponechat, používat ji apod., aniž by s tím majitel věci souhlasil, nebo o tom byl informován. Předmětem krádeže bývá de facto cokoliv, co někdo může potřebovat. Hmotná škoda není vždy rozhodující, protože pro majitele mají některé předměty osobní a emocionální hodnotu. V případě krádeží je rozhodujícím situačním faktorem příležitost. Většinou se kradou věci volně položené a nezabezpečené. Čím menší předmět je a cennější nebo zajímavější, tím je pro zloděje lákavější.

Postup při nahlášení krádeže žákem:

- o události pořídít záznam na základě výpovědi poškozeného, ze kterého budou jasně vyplývat všechny důležité skutečnosti: kdo – kdy – kde – jak – proč – čím...
- věc ohlásit na Policii ČR
- v případě, že je znám pachatel, je třeba ho nahlásit orgánu sociálně-právní ochrany dítěte
- informovat zákonné zástupce žáka až poté, kdy budeme přesně znát příčiny, které dítě k takovému chování vedly a to zejména v případě menších dětí

Kdy hlásit rodičům?

- rodičům poškozeného vždy ihned

- rodičům zloděje rovněž vždy, nicméně mělo by tomu předcházet precizní zjištění příčin. Celá řada dětí krade proto, že je někdo krást poslal a oni z něj mají strach. Není to sice o nic menší krádež, ale je to informace, kterou by rodič měl vědět také.

Kdy hlásit policii?

- v případě, kdy je škoda nikoliv nepatrná, nikdo nejeví snahu o nápravu a škola není vlastními silami schopná domoci se takové nápravy.
- musí se jednat o úmyslné zcizení, poškození nebo zničení věci
- hlásit také tehdy, jestliže o to žádá poškozený nebo poškozená nebo jejich zákonní zástupci.

Kdy hlásit OSPODu

- v případech, kdy se jedná o opakované jednání a výchovná a další opatření, která zvolila škola, neměla žádný účinek

Nápravná opatření:

- výchovná opatření – napomenutí třídního učitele
 - důtka třídního učitele
 - důtka ředitele školy – podmíněčné vyloučení ze sportovní třídy do konce školního roku
- snížená známka z chování
- převedení do jiné paralelní třídy

3.7. Vandalismus

Vandalismus patří mezi jevy rizikové, škodlivé a jdoucí proti stávajícím společenským normám.

Vandalismus ve školním prostředí se projevuje ničením školního majetku nebo jeho poškozováním. Jedná se buď o ulomené části nábytku, prokopnuté dveře, utržené vodovodní kohoutky, rozbité umyvadlo, poničený hasicí přístroj, zničené školní pomůcky, čmáranice a nápisy na zdech nebo lavicích apod.

Důvody pro takové chování jsou nejrůznější a pro vypořádání se s jevem je třeba se jimi zabývat v každém konkrétním případě. Jestliže se jedná o záměr a cíl, pak je třeba použít vůči žákyni/žákovi jiné opatření, než když se jedná o snahu na sebe upozornit, vyrovnat se spolužákům a spolužačkám nebo o následek šikany, či její doprovodný projev.

Každý je odpovědný za škody, které svým jednáním způsobil. Proto bude po něm škola požadovat náhradu. U škod, které se dají nahradit tak, že je opraví sám žák nebo žákyně, je preferován tento způsob náhrady škody. Případně může škodu nahradit jeho zákonný zástupce. **VŽDY JE INFORMOVÁN** ředitel školy, třídní učitel, výchovná poradkyně a metodik prevence.

Kdy hlásit rodičům?

- v případě, kdy způsobená škoda je nepatrná nebo malá (dle platného trestního zákoníku činí výše škody nikoliv nepatrné 5.000,- Kč), je třeba věc oznámit rodičům tehdy, jestliže dítě věc poškodilo úmyslně a nejeví žádnou snahu o nápravu
- v případě škod většího rozsahu nebo škod na majetku někoho třetího (spolužák, cizí osoby v průběhu školní exkurze atd.) oznamujte rodičům vždy

Kdy hlásit policii?

- v případě, kdy nikdo nejeví snahu o nápravu a škola není vlastními silami schopná domoci se takové nápravy
- musí se jednat o úmyslné poškození nebo zničení věci. Hlásíte také tehdy, jestliže o to žádá poškozený nebo poškozená nebo jejich zákonní zástupci.

Kdy hlásit OSPODu?

- když se jedná o opakované jednání a výchovná a další opatření, která zvolila škola, neměla žádný účinek.

Nápravná opatření:

- výchovná opatření – napomenutí třídního učitele
– důtka třídního učitele

– důtka ředitele školy – podmíněčné vyloučení ze sportovní třídy do konce školního roku

- snížená známka z chování
- převedení do jiné paralelní třídy

3.8. Poruchy příjmu potravy (mentální anorexie, mentální bulimie)

Mentální anorexie a bulimie představují ve svých projevech mezní polohy jídelního chování od život ohrožujícího omezování příjmu potravy až po přejídání spojené se zvracením nebo jinou nevhodnou kompenzací energetického příjmu. Pro obě poruchy je příznačný nadměrný strach z tloušťky, nespokojenost s tělem a nadměrná snaha o dosažení štíhlosti a její udržení. Další psychické a zdravotní problémy většinou souvisí s mírou podvýživy a s intenzitou užívaných „metod“ na zhubnutí.

Mentální anorexie je porucha charakterizovaná zejména úmyslným snižováním tělesné hmotnosti. Základním kritériem anorexie je nízká tělesná hmotnost (alespoň o 15% nižší než odpovídá věku a výšce) a aktivní snaha hubnout nebo nepřibrat (nemocní někdy popírají snahu hubnout, ale mluví o zdravé výživě a životním stylu). Postupně si zvykají na snížený příjem energie, nadměrnou sebekontrolu v jídle a často i zvýšený energetický výdej, snadno se cítí přejedeni. Bývá rozlišován nebulimický (restriktivní) a bulimický (purgativní) typ mentální anorexie, kdy v jejím průběhu dochází k opakovaným epizodám přejídání nebo zvracení, užívání laxativ nebo diuretik.

Mentální bulimie je porucha charakterizovaná zejména opakujícími se záchvaty přejídání, spojenými s přehnanou kontrolou tělesné hmotnosti. Rozhodujícím kritériem přejídání je subjektivní pocit ztráty kontroly nad jídlem. Někdy je rozlišován purgativní (vyskytuje se zvracení, laxativa nebo diuretika) a nepurgativní (ke kontrole hmotnosti jsou využívány přísné diety, hladovky nebo intenzivní cvičení) typ bulimie.

Poruchy příjmu potravy/**dále PPP/** se často rozvíjejí pomalu a nenápadně, ztracené v nevhodných jídelních návycích vrstevníků a rodiny. Mentální anorexie začíná nejčastěji ve věku třinácti až osmnácti let, mentální bulimie obvykle mezi patnáctým až pětadvacátým rokem věku. PPP patří mezi nejčastější problémy dospívajících dívek a mladých žen.

Mentální anorexie patří mezi nejletálnější duševní poruchy. Poruchy příjmu potravy mohou způsobovat řadu zdravotních komplikací, které souvisí především s

váhovým úbytkem a nedostatečnou výživou nebo jsou důsledky zvracení, nadužívání projímadel nebo diuretik.

K rozvoji mentální anorexie nebo bulimie dochází v případě, že více či méně disponovaný jedinec je vystaven vlivu faktorů, které mohou vést k držení diet a současně některým dalším vlivům, které jsou nebezpečné z hlediska rozvoje jiných duševních poruch. Disponovanost pro diety je spojena především s ženským pohlavím, předčasnou nebo opožděnou fyzickou zralostí, nevhodnou distribucí tělesného tuku, dietním a jídelním chováním referenčního prostředí, reálností nebezpečí nadváhy a některými zájmovými (sportovními) nebo profesními aktivitami. Intenzita, s jakou jsou dietní tendence prosazovány, souvisí s individuálními možnostmi nemocného, které definuje především jeho věk, osobnost a rodinné prostředí, a s jeho „potřebou“, kterou posilují jeho zájmy, sociální a osobní pozice a zkušenost. Další rizikové faktory posouvají hranice, až kam je nemocný ochoten jít nejenom v sebekontrolě a nevhodných jídelních návycích, ale i v emočních reakcích, postojích a chování včetně například krádeží nebo sebepoškozování. Na této rovině se začínají uplatňovat obecně rizikové faktory, jako je například alkoholismus nebo duševní choroba v rodině. Další vlivy se dostávají do hry až v průběhu rozvoje poruchy jako její vedlejší produkt (důsledky podvýživy, změněna kvality života a adaptace na problém) a posilují základní symptomatologii PPP. S vědomím nemoci a „nálepkováním“ („jsem divná, trpím duševní poruchou...“) je někdy v průběhu rozvoje poruchy spojeno vědomí výjimečnosti nebo odlišnosti, které může léčbu komplikovat.

Rizikové faktory	Doména	Protektivní faktory
Specifické: nevhodné jídelní a stravovací zvyklosti v rodině, diety, obezita v rodině, PPP v rodině, některé sporty a zájmy Obecné: Nedostatek rodič. kontroly, duševní poruchy, alkohol v rodině, přílišné zaměření na sebekontrolu a výkon (nebo naopak absence sebekontroly), přílišný důraz na vzhled. Rodiče jako vzor řešení problémů.	Rodina	Posílení monitoringu- podpory rodiny, edukace: změny stravovacích zvyklostí (vymezení přiměřené normy – snaha se vyhnout extrémům).
Prezentování nevhodných	Komunita	Prezentace diferencovaných,

módních vzorů, diet, jednostranných řešení, nekritické zdůrazňování hédonistických hodnot (užití si) na jedné straně a sebekontroly na druhé		nevyhrocených vzorů, přiměřenost v prezentovaných postojích, diskuse k otázkám zdraví, životního stylu, hodnot....
Užívání diet, nevhodné stravovací a pohybové zvyklosti, skandalizace nadváhy, šikana kvůli nadváze a vzhledu	Vrstevníci	Bohatší, jinak zaměřené zájmy, oslabení soutěživosti, šikany pro vzhled, nadváhu. Edukace ve směru zdravé výživy, nebezpečí diet a některých „metod hubnutí“.
Úzkostnost, pedanterie u anorexie; impulzivita a nezdrženlivost u bulimie.	Osobnost	Vhodná relaxace, diferencovanost přiměřených zájmů a aktivit, přiměřená sebekontrola, psychoterapie
Nadváha, obezita, nadměrná sebekontrola, černobílý pohled na sebe a svět.	Jedinec	Úprava stravovacích a pohybových návyků, nebezpečí diet a jednostranné snahy redukovat hmotnost
Nízké sebevědomí, důraz na vnějškové hodnoty, orientace na jednoduché řešení, neschopnost akceptovat zpětnou vazbu, následky	Škola Rodina Komunita	Rozvoj individuálních možností, výchova k různorodosti, přiměřenosti, rozvoj obecné vzdělanosti Psychoterapie, rodinná terapie

Doporučené postupy a metody z hlediska pedagoga

- vhodná je včasná intervence u rizikových jedinců (rychle zhubnul, zvrací s jakoukoli argumentací....)
- interaktivní programy, rozvoj všeobecných aktivit, zájmů.
- u běžné populace spíše se zaměřit na předcházení nevhodných redukčních diet a prostředků na zhubnutí (důraz ne na nebezpečnost, ale na neúčinnost)
- předcházet šikaně pro vzhled, oblečení, tělesný výkon, to, co jí nebo pije
- rozšířit nabídku vhodných, konkrétních materiálů (svépomocné příručky jak zvládat anorexii, bulimii) pro nemocné a jejich rodin. Příslušníky

Kdy, koho a v jakém případě vyrozumět – škála rizika ve vztahu k typům prevence.

- pediatra, rodiče vždy, když dítě výrazněji zhubne
- opakovaně bylo přistiženo, že zvrací (stačí informace od vrstevníků)
- sebepoškozuje se
- rodiče, i když dítě nechodí do školní jídelny

Možnosti a limity pedagoga (doporučení rozvoje duševního zdraví, prevence burnt out ...)

- učitel není terapeut, zprostředkuje ale dítěti a rodině zpětnou vazbu o některých jídelních zvyklostech dítěte
- může pomoci předcházet šikaně pro fyzický vzhled a výkon (zejména učitelé tělocviku), **doporučit popř.** zprostředkovat kontakt s psychologem nebo lékařem
- opatrně se pouštět do oblasti „zdravé výživy“ a redukce hmotnosti (doporučení mohou být jednostranně, přehnaně interpretována)

3.9. Syndrom týraného dítěte – CAN

Syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte (**CAN - Child Abuse and Neglect**). Jde o jakoukoliv formu týrání, zneužívání a zanedbávání dětí, která je pro naši společnost nepřijatelná. Dítě nejčastěji poškozují jeho rodiče a další členové rodiny, pokud jsou k dítěti necitliví a bezohlední a pokud je podřizují nebo využívají k uspokojení vlastních potřeb. Takové chování můžeme chápat jako zneužití fyzické síly nebo psychické nadřazenosti a moci dospělého nad podřízeným a závislým dítětem.

Změny v chování dítěte

- celková stísněnost a nezájem o dění kolem
- zvýšená opatrnost v kontaktu s dospělými
- úzkost a vyděšené reakce v přítomnosti konkrétních dospělých osob nebo v situaci, kdy je dítě s dospělým samo
- vyhýbání se školním a mimoškolním aktivitám
- nápadně lhostejné postoje, výroky typu „mně je to jedno“
- agresivní napadání a šikanování vrstevníků
- zvýšená citová dráždivost a agresivní projevy na sebemenší podněty

- potíže se soustředěním a zhoršení prospěchu ve škole
- váhání s odchodem domů po vyučování
- neomluvené absence ve škole
- odmítání jídla nebo přejídání
- sebepoškozování
- útěky z domova

Známky na těle dítěte

- opakovaná zranění včetně zlomenin
- modřiny
- řezné rány
- otoky částí těla, například rtů, tváří, zápěstí
- stopy po svazování
- otisky různých předmětů na těle
- natrhnutí ucha
- otisky dlaně a prstů
- stopy po opaření nebo popálení cigaretou

Některé známky zanedbávání:

- trvalý hlad
- podvýživa
- chudá slovní zásoba
- špatná hygiena
- zkažené zuby a časté záněty dásní
- dítě není očkováno proti nemocím
- nevhodné oblečení vzhledem k počasí
- nedostatek dohledu – dítě je večer doma samo, venku pobývá dlouho do tmy a bez dozoru apod.
- vyčerpanost, přepracovanost
- s dítětem se nikdo neučí, nezajímá se o jeho školní povinnosti
- vyhození z domova

Některé projevy zanedbávaného dítěte:

- má chudé nebo velmi špatné vztahy s rodiči
- touží po citu a pozornosti jakéhokoliv dospělého (nedělá rozdíly mezi blízkými a cizími lidmi, vrhá se k cizím dospělým, odešlo by s nimi)
- je neobvykle unavené až apatické, někdy naopak nezvládnutelné
- všechno jí hltavě a hladově
- chodí za školu nebo do ní chodí pozdě
- má potíže s učením
- zdráhá se odcházet dom
- houπά se, cucá věci nebo prsty, kýve hlavou
- žebra o jídlo, peníze nebo jiné věci

U každého podezření o výskytu daného jevu musí být vždy informován ředitel školy.

Kdo řeší + s kým spolupracuje\:

- školní metodik prevence s výchovným poradcem, třídním učitelem, se školským poradenským zařízením, pediatrem, orgánem sociálně právní ochrany dítěte

Jak postupovat?

- **Učitel může žákovi zachránit i život** - školy a školská zařízení jsou spolu se zdravotnickými zařízeními těmi subjekty, které případy týrání, zneužívání či zanedbávání dítěte oznamují příslušným úřadům nejčastěji, pedagogové jsou navíc od lékařů ještě v užším průběžném kontaktu s dětmi. Učitelé jsou hned po rodičích dítěti nejbliže. A pokud pedagog vyučuje dítě, které je pravděpodobně týráno, může sehrát klíčovou roli při zamezení dalšímu týrání – může mu pomoci zbavit ho dalšího fyzického nebo psychického týrání a může mu dokonce někdy zachránit i život.
- **Náhlé změny jako alarm** - prvním, co musí učitel udělat, aby mohl týranému dítěti pomoci, je vůbec všimnout si a odhalit to, že dítě nese nějaké stopy týrání. Jde jednak o změny chování žáka, jednak o fyzické známky vypovídající o násilném zacházení s dítětem. ***Jedním z nejčastějších signálů ukazujících na možné týrání doma je náhlé podstatné zhoršení prospěchu žáka.*** Dítěti začne být

úplně jedno, zda dostane dobrou, nebo špatnou známku. **Z veselého dítěte se často stane úzkostný žák, který je neprůbojný.** Může mít zároveň nejrůznější problémy ve vztazích se spolužáky – dítě, které bylo dříve kamarádké, se začne najednou ostatních stranit, nebo se může naopak začít chovat vůči nim agresivně. U žáka se mohou projevit také nejrůznější poruchy v pravidelných návycích – spaní (do školy chodí pozdě) nebo stravování (při obědě opakovaně nedojídá). Pokud jde o tělesné známky, zvláště učitel tělocviku má jedinečnou možnost všimnout si různých modřin, odřenin či nezvyklé únavy či apatie žáka. Zvláštní kategorií jsou méně viditelné, a zároveň o to citlivější signály, které nicméně učitel může zaregistrovat. Jejich skutečná diagnostika je však již věcí odborníka. Jde například o potíže při sezení v lavici, které mohou ukazovat na poruchy zažívání nebo třeba na krev v moči.

- **Rozhovor s žákem je klíčový** - když učitel po zpozorování neklamných známek vzbuzujících podezření na syndrom týraného dítěte dojde k závěru, že dítěti je potřeba pomoci, měl by se vždy nejdříve pokusit navázat s žákem osobní kontakt. Nejlepší je, když se ho někde v soukromí dotáže na to, proč má například na těle modřiny nebo třeba proč v posledním době odchází ze školy jako poslední, zatímco dříve byl naopak mezi prvními, kdo pospíchali domů. Situaci prvního kontaktu mezi učitelem a žákem samozřejmě vždy zjednodušuje to, pokud vztahy mezi nimi nejsou jen striktně formální. Takovouto atmosféru lze ještě umocnit tím, že učitel nabídne žákovi nějaké pohoštění, uvaří čaj a rozhovor vede nejdříve zeširoka – nedoporučuje se při takovémto osobním rozhovoru věnovat se problému okamžitě. Předpokládá se, že rozhovor povede většinou třídní učitel. Nic by však nemělo bránit tomu, aby ho vedl i jiný učitel, který má z nějakých důvodů s dětmi méně formální vztahy, třeba tělocvikář nebo učitel předmětu, jenž má žák obzvlášť rád a je tedy pravděpodobné, že dobře vychází i s tím, kdo ho vyučuje.
- **Když je dítě nedůvěřivé** - je prakticky nemožné stanovit přesnou hranici toho, kdy by měl učitel již ustoupit z role prvního kontaktu ve věci týraného dítěte a o problému informovat další instituce. Každý případ je individuální. Především v situaci, kdy se učiteli nedaří navázat komunikaci s žákem, je dobré obrátit se na pedagogicko-psychologickou poradnu. Jednou z možností je, že učitel žákovi, který se nechce se svým problémem svěřit, doporučí, aby se obrátil na Linku

bezpečí. Dítě si může o svém problému po telefonu popovídat anonymně a záleží jen na něm, zda se během rozhovoru stane důvěřivějším a sdělí na sebe kontakt. A pokud se ani odborníkovi na pomyslném druhém konci telefonního drátu nepodaří dítě přimět k identifikaci, snaží se ho ještě přesvědčit, aby se obrátilo na kohokoliv, komu důvěřuje. Neměli bychom také zapomínat na ostatní žáky, mezi nimiž se týrané dítě ve škole pohybuje. Učitel by se proto měl také obrátit na jeho spolužáky nebo sourozence a zeptat se jich, zda o příčině jeho problémů nevědí něco bližšího. Vystoupení týraného dítěte z anonymity je to nejtěžší, co po něm můžeme chtít. Nepochybně to souvisí s faktem, že má totiž mluvit o tom, jak mu ubližují jeho nejbližší.

- **Rodič může situaci ujasnit** - přestože je to právě rodič, nebo jiný zákonný zástupce, kdo je pravděpodobným původcem týrání, neznamená to, že by ho měla škola z celého procesu pomoci žákovi automaticky vyřadit. Pokud si učitel pozve do školy zákonného zástupce žáka, neočekává se, že by na ně měl hned udeřit s tím, aby mu vysvětlili, kdo u nich doma týrá jejich dítě. Učitel by měl v první fázi po rodiči chtít, aby pouze okomentoval to, jak si vysvětluje problémy, které učitel u dítěte vyzoroval. Může tak i zjistit, že skutečnou příčinou žákova neobvyklého chování je něco jiného než domácí týrání. Anebo může být zájem školy o osud žáka pro zákonného zástupce dostatečnou výstrahou k tomu, aby si uvědomil, že další ubližování dítěti bude mít pro něj vážné následky. Navíc učitel může z chování rodiče nepřímo poznat, zda v rodině k týrání nedochází. Rozumný rodič, nebo zákonný zástupce, který svěřenému dítěti nijak neubližuje, by měl naopak uvítat zájem školy, která se ho snaží upozornit na to, že jejich dítě má nějaký problém a je i ochotna mu při jeho řešení pomoci. Pokud učitel od rodičů nic nezjistí, a dítě se chová i nadále nezvykle, jde o další důvod k zapojení odborníka. Učitel se podle prvotních známek ukazujících na týrání může někdy nejdříve jen dohadovat, zda jde o situaci, kdy mu ubližují jeho blízcí, anebo se jedná o školní šikanu. Proto i rozhovor s rodiči může pedagogovi pomoci vyloučit jednu z těchto dvou možností. Nakonec přímý kontakt učitele se zákonnými zástupci dítěte je také určitým, ale samozřejmě jen nepřímým indikátorem možného týrání – pedagog se na vlastní oči může přesvědčit, z jakého sociálního prostředí dítě pochází. Může pro něj jít o překvapení tím spíše, když rodiče jinak se školou nekomunikují, nechodí na třídní schůzky.

- **Na řadě je odborník - je** právem každého pedagoga, aby sám zvolil postup, který považuje v daném případě za nejlepší. Tehdy, když dítě samo přizná, že je týráno, nebo když si učitel jinak potvrdí, že bylo nějak fyzicky nebo psychicky poškozeno, měl by kontaktovat odborníky. Při zjištění nějaké zdravotní újmy se však nedoporučuje kontaktovat jen lékaře. Pediatr si totiž přeje, aby dítě přišlo v doprovodu rodiče. Také do pedagogicko-psychologické poradny by mělo dítě jít spolu se zákonným zástupcem. Pokud se však škole podaří domluvit se s poradnou na kontaktu bez účasti rodičů, je považováno toto porušení pravidel za přijatelné. Prioritou je pomoci dítěti za každou cenu.

V jakém případě vyrozumět Polici ČR/OSPOD?

V případě, že má učitel podezření na týrání žáka, situace se nezlepšuje a komunikace s rodiči také k ničemu nevede, je nezbytné kontaktovat především OSPOD, a to podle spádové oblasti, kam škola v dané obci přináleží, tedy podle obcí s rozšířenou působností. Na těchto úřadech je veden registr problémových rodin a je tedy možné, že po avízu školy budou sociální pracovníci hned vědět, jaké problémy jsou s danou rodinou spojeny.

Pozor na skutečnost o neoznámení trestného činu a nepřekažení trestného činu - týrání svěřené osoby dle ustanovení § 198 trestního zákoníku spadá mezi trestné činy vyjmenované jak v nepřekažení trestného činu (§ 367 TZ) tak v neoznámení trestného činu (§368 TZ). Tím, že nekontaktujeme-li orgány činné v trestním řízení, v případě, že už jsme se hodnověrným způsobem dozvěděli o týrání svěřené osoby, můžeme být sami pachatelé trestných činů nepřekažení tr. činu a neoznámení tr.činu.

- pokud má učitel jistotu, že byl spáchán trestný čin, má ze zákona povinnost obrátit se na orgány činné v trestním řízení,
- pokud má podezření, zákon určuje školskému zařízení za povinnost nahlásit tuto skutečnost obecnímu úřadu, tedy sociálnímu pracovníkovi z orgánu sociálně právní ochrany dětí (OSPOD)

3.10. Sebepoškozování

Sebepoškozování (automutilace, selfharm) je komplexní autoagresivní chování, které na rozdíl od sebevraždy nemá fatální následky a které lze nejlépe chápat jako nezralou, maladaptivní odpověď na akutní anebo chronický stres, nezvladatelné emoce či myšlenkové pochody. Přestože člověk neznalý problematiky může sebepoškození lehce vnímat jako pokus o sebevraždu, smrt při sebepoškozujícím aktu na rozdíl od sebevražedného pokusu není v naprosté většině případů motivem a cílem jednání (ač je ve skupině poškozujících se dětí a mladistvých statisticky osmkrát vyšší výskyt sebevražd než v běžné populaci).

Za patologické sebepoškození se obecně nepovažuje poranění, které je v dané kultuře tolerované a jehož primárním cílem je dekorace těla (v naší kultuře typicky piercing a tetováž), sexuální uspokojení, spirituální zážitek v rámci rituálních praktik či začlenění se do skupiny vrstevníků nebo demonstrace vlastní hodnoty mezi nimi (snaha být „cool“ a „in“).

Existují různé způsoby sebepoškozování (dále také jako SP) s rozdílnou závažností poškození.

Nejčastěji pozorovaným sebepoškozujícím (automutilačním) chováním je

- řezání (žiletkou, střepem atd.)
- pálení kůže

Jinými formami jsou:

- škrábání
- píchání jehlou
- rozrušování hojících se ran
- značkování rozpáleným kovem nebo například značkovací pistolí
- obrušování popálené kůže
- kousání, údery, nárazy
- dloubání, tahání kůže a vlasů/ochlupení a další

Sebepoškozování se může týkat kterékoliv části těla, nejčastějším místem poškození však bývají ruce, zápěstí a stehna. Závažnost poškození může sahát od povrchových ran až po poranění vedoucí k trvalému znetvoření.

Sebepoškozování typicky začíná ve věku od 12 do 15 let, ale výjimkou není ani první poškození se kolem 7 let nebo i dříve. SP může trvat týdny, měsíce nebo roky. V mnoha případech má SP spíše cyklický než lineární průběh, je praktikováno v určitých obdobích, pak vymizí a po přestávce se opět objevuje.

Sebepoškozující chování se dává do přímého vztahu k biologickým, psychologickým/psychiatrickým a sociálním (rodina, výchova, sociální prostředí) vyvolávajícím faktorům.

Z psychologického hlediska lidé, kteří se poškozují, často

- trpí chronickou úzkostí
- mají sklon k podrážděnosti
- sami sebe nemají rádi/sami sebe znehodnocují
- jsou přecitlivělí na odmítnutí
- mívají chronický vztek, obvykle na sebe
- mají sklon potlačovat zlost
- mívají intenzivní agresivní pocity, které výrazně odsuzují a často potlačují nebo obražejí proti sobě
- bývají impulzivnější a mívají oslabenou schopnost kontrolovat impulzy
- mívají sklon jednat v souladu se svou momentální náladou
- mají sklon neplánovat do budoucna
- bývají depresivní a mívají sebevražedné/sebedestruktivní sklony
- nemají flexibilní repertoár dovedností pro zvládnutí zátěže
- mají sklon k vyhýbavosti
- cítí se slabí, bezmocní.

Z psychiatrického hlediska se SP často objevuje u mladých s disharmonickou osobností, typicky s hraniční poruchou osobnosti (borderline), poruchami příjmu potravy a posttraumatickou stresovou poruchou.

Doporučovaný postup:

- posoudit aktuální riziko závažného sebepoškození a v případě jeho přítomnosti odeslat dítě, event. i proti vůli rodičů, do spádového psychiatrického zařízení
- kontaktovat rodinu, systematická dlouhodobá spolupráce s rodinou

- předat dítě školnímu psychologovi, pokud škola nedisponuje školním psychologem, lze samozřejmě využít služeb psychologa pedagogicko-psychologické poradny
- motivovat dítě a rodinu k návštěvě specialisty – krizové centrum, psychologická/psychiatrická ambulance
- stanovit jasně hranice a pravidla na půdě školy
- ideální přístup je takový, ve kterém je SP tolerováno, ale vede ke konkrétním důsledkům – například lze zavést pravidlo, že žák může za učitelem přijít kdykoliv, když pocítuje nutkání poškodit se, ale učitel se mu nebude věnovat, pokud se poškodí (za podmínky, že jiný dospělý, učitel či rodič zvládne akutní situaci s eventuálním ošetřením či zabráněním dalším následkům)

V jakém případě vyrozumět Polici ČR/OSPOD?

- ohlašovací povinnost se netýká přímo sebepoškození, ale doprovodných problémů často SP doprovázejících – šikany, sexuálního zneužívání, zanedbávání péče, týrání dítěte (syndrom CAN) atd.
- povinnosti hlášení podléhá navádění dětí k sebepoškození/sebevraždě (skupina poškozujících se, kyberšikana).
- v případě přímého rizika vážného zranění nebo smrti následkem sebepoškození je namísto okamžitá, i nedobrovolná ***hospitalizace na psychiatrii*** – při odmítní hospitalizace bývá nutná asistence Policie ČR.

4. Rozdíly mezi šikanováním a škádlením

ŠKÁDLENÍ	ŠIKANOVÁNÍ
Definice: Škádlení patří k rovnocenným, kamarádským nebo partnerským vztahům. Chápáno je jako projev přátelství. Za škádlení se považuje žertování (popichování, zlobení) za účelem dobré nálady a není v něm vítěz ani poražený.	Definice: Šikanování patří do násilných a závislostních vztahů. Za šikanování se považuje, když jeden nebo více žáků úmyslně a opakovaně ubližuje druhým. Znamená to, že dítěti někdo, komu se nemůže ubránit, dělá, co je mu nepříjemné, co ho ponižuje nebo to prostě bolí.
1. Záměr: Vzájemná legrace, radost a dobrá nálada.	Záměr: Ublížit, zranit a ponížit.
2. Motiv: Náklonnost, sblížení, seznamování, zájem o druhé. Rozpouštění napětí ve třídě a navozování uvolněné a pohodové atmosféry. Zvolňování, zmužnění.	Motiv: Základní tandem - moc a krutost. Další motivy překonávání samoty, zabíjení nudy, zvědavost ala Mengele, žárlivost, předcházení vlastnímu týrání, vykonání něčeho velkého...
3. Postoj: Respekt k druhému a sebeúcta.	Postoj: Devalvace, znevážení druhého
4. Citlivost: Vcítění se do druhých.	Citlivost: Tvrdost a nelítostnost.
5. Zranitelnost: Dítě není zvýšeně zranitelné a přecitlivělé.	Zranitelnost: Bezbrannost, oběť se neumí, nemůže či nechce bránit.
6. Hranice: Obě strany mají možnost obhájit své osobní teritorium. Vzájemné vnímání a respektování verbálních i neverbálních limitů. Při divočejším škádlení žádný nepoužije své plné síly nebo silnější mírní své akce.	Hranice: Prolamování hranic, „znásilňování“ druhého. Silnější strana nebere ohled na slabšího. Oběť dává najevo, že je jí to nepříjemné, útočníci pokračují dál. Někdy sadomasochistická interakce.
7. Právo a svoboda: Rovnoprávnost účastníků. Dítě se může bránit a škádlení opřevovat, případně ho může zastavit a vystoupit z něho.	Právo a svoboda: Bezprávi. Pokud se dítě brání nebo dokonce „legraci“ oplatí je tvrdě ztrestáno!
8. Důstojnost: Zachování důstojnosti. Dítě nemá pocit ponížení. Necítí se trapně a uboze.	Důstojnost: Ponížení lidské důstojnosti. Dítě je zesměšňováno a ponižováno.
9. Emoční stav: Radost, vzrušení ze hry, lehké naštvání. I nepříjemné! Ale ne bezmoc.	Emoční stav: Bezmoc! Strach, stud, bolest. Nepříjemné a bolestivé prožívání útoku.
10. Dopad: Podpora sebehodnoty, pozitivní nálada.	Dopad: Pochybnosti o sobě, nedostatek důvěry, úzkost, deprese. Dítě má strach ze školy.

5. Stadia šikanování

První stadium: Zrod ostrakismu

Jde o mírné, převážně psychické formy násilí, kdy se okrajový člen skupiny necítí dobře. Je neoblíben a není uznáván. Ostatní ho více či méně odmítají, nebaví se s ním, pomlouvají ho, spřádají proti němu intriky, dělají na jeho účet „drobné“ legrácky apod. Tato situace je již zárodečnou podobou šikanování a obsahuje riziko dalšího negativního vývoje.

Druhé stadium: Fyzická agrese a přitvrzování manipulace

V zátěžových situacích (což může být i školou vytvářené konkurenční prostředí), kdy ve skupině stoupá napětí, začnou ostrakizovaní žáci sloužit jako hromosvod. Spolužáci si na nich odreagovávají nepříjemné pocity, například z očekávané těžké písemné práce, z konfliktu s učitelem nebo prostě jen z toho, že chození do školy je obtěžuje. Manipulace se přitvrzuje a objevuje se zprvu ponejvíce subtilní fyzická agrese. Stupňování agrese může být dáno také neřešením předchozí situace.

Třetí stadium (klíčový moment): Vytvoření jádra

Vytváří se skupina agresorů, úderné jádro. Tito šířitelé „viru“ začnou spolupracovat a systematicky, nikoliv již pouze náhodně, šikanovat nejvhodnější oběti. V počátku se stávají jejich obětmi ti, kteří jsou už osvědčeným objektem ostrakizování. Třída ví, o koho jde. Jde o žáky, kteří jsou v hierarchii nejnižší, tedy ti „slabí“. Většinou platí mezi ostatními žáky názor - „raději on, než já“.

Čtvrté stadium: Většina přijímá normy

Normy agresorů jsou přijaty většinou a stanou se nepsaným zákonem. V této době získává neformální tlak ke konformitě novou dynamiku a málokdo se mu dokáže postavit. Platí „Buď jsi s námi, nebo proti nám.“ U členů „virem“ přemožené skupiny dochází k vytvoření jakési alternativní identity, která je zcela poplatná vůdcům. I mírní a ukáznění žáci se začnou chovat krutě – aktivně se účastní týrání spolužáka a prožívají při tom uspokojení.

Páté stadium: Totalita neboli dokonalá šikana

Násilí jako normu přijímají všichni členové třídy. Šikanování se stává skupinovým programem. Obrazně řečeno nastává éra „vykořisťování“. Žáci jsou rozděleni na dvě sorty lidí, které pro přehlednost můžeme označit jako „otrokáře“ a „otroky“. Jedni mají všechna práva, ti druzí nemají práva žádná. Ve čtvrtém a pátém stadiu hrozí reálné riziko prorůstání parastruktury šikany do oficiální školní struktury. Stává se to v případě, kdy iniciátor šikanování je sociometrickou hvězdou. Je žákem s výborným prospěchem, má kultivované chování a ochotně pomáhá pedagogovi plnit jeho úkoly.

Zvláštnosti u psychických šikan

U psychických šikan zůstává princip stadií nezměněn. Nicméně jejich podoba je jiná. V popředí je nepřímá a přímá verbální agrese čili psychické násilí. Často se zraňuje „jen“ slovem a izolací. Rozdíl je pouze v tom, že se nestupňuje násilí fyzické, ale psychické. Krutost psychického násilí si však v ničem nezadá s nejbrutálnější fyzickou agresí.

6. Krizový plán pro řešení zátěžových situací vzniklých na základě problémového chování žáka (skupiny žáků)

Krizový plán obsahuje opatření a postupy, které škola uplatňuje v souvislosti s problémovým chováním žáka (skupiny žáků), kdy dochází k ohrožení žáka samotného (žáků samotných), nebo jeho (jejich) okolí.

Cílem opatření je zajistit všem žákům, pracovníkům školy, ale i samotnému problémovému jedinci (problémové skupině) bezpečí při pobytu ve škole.

Přehled realizovaných opatření v kritických situacích:

1. Dohled dospělé osoby nad žákem (skupinou žáků), spolupráce pedagogů, výchovných poradců, metodika primární prevence a vedení školy

- ❖ Pedagogové školy jsou seznámeni se zvláštním režimem, který pobyt problémového žáka (žáků) ve škole vyžaduje. (Místo žáka uvedeme jméno).
- ❖ Nad žákem je vykonáván dohled během výuky, o přestávkách, při přesunech po chodbách, během převlékání v šatně,
- ❖ Pedagogové si pravidelně vyměňují informace o situaci v ročníku, který problémový žák navštěvuje. Spolupracují se školním metodikem prevence rizikového chování, výchovným poradcem a s vedením školy.

2. Předcházení krizovým situacím

- ❖ Problémový žák může v případě pocitu očekávání „nezvládnutí situace“ opustit na vlastní žádost učebnu, ještě před tím, než vyvolá konflikt. (Bude pod dohledem učitele, asistenta pedagoga...).
- ❖ V případě vzniku vážného konfliktu ve třídě problémový žák odchází pod dohledem dospělé osoby mimo učebnu do prázdné místnosti, kde se uklidní. Po uklidnění je veden k náhledu na své jednání, motivován ke spolupráci s dospělými a případně připraven k přijetí opatření.
- ❖ Pokud nedoručí ke zklidnění negativních emocí (zlepšení psychického stavu) a žák nebude schopen spolupracovat, vedení školy vyrozumí zákonného zástupce, aby si žáka ze školy odvedl.

- ❖ Jestliže nebude možno zákonného zástupce kontaktovat a jednání žáka bude ohrožující pro něho samotného, nebo jeho okolí, vedení školy přivolá RZS, PČR (dle situace a potřeb).
- ❖ Třídní učitel, výchovná poradkyně, vedení školy a školní metodik primární prevence projedná s žákem a zákonnými zástupci možnost individuální terapie např. ve Středisku výchovné péče Čáp, v PPP, konzultace u klinického psychologa, psychiatra (dle aktuálních potřeb)

3. Řešení krizových situací

- ❖ Pedagog, který bude svědkem krizové situace spojené s agresí (verbálním, či fyzickým napadením), zneužitím návykových látek zabrání ve spolupráci s ostatními pracovníky v pokračování násilí, zneužívání NL, distribuci NL.
- ❖ V případě nutnosti poskytne první pomoc jednotlivci, či skupině a ihned informuje vedení školy.
- ❖ Vedení školy (v případě potřeby) přivolá RZS, PČR, vyrozumí zákonné zástupce a kurátorské oddělení OSPOD (dle aktuální situace).
- ❖ Problémový žák (skupina žáků) bude oddělen (oddělena) od třídního kolektivu (sborovna, knihovna, prázdná učebna, kabinet, tělocvična...) a bude do doby poskytnutí odborné pomoci pod dohledem dospělé osoby (dospělých osob).

4. Další opatření

- ❖ Krizová situace bude následně pedagogy, vedením školy, výchovnou poradkyní a školním metodikem prevence rizikového chování vyšetřena a proveden zápis.
- ❖ Ředitel školy bude o závažných projevech chování nezletilého, problémového žáka (skupiny žáků) neprodleně informovat oddělení OSPOD Liberec.
- ❖ Při zhoršení situace bude školní metodik prevence rizikového chování konzultovat další postup s metodičkou prevence rizikového chování PPP Liberec, případně s dalšími odborníky.
- ❖ Podezření na spáchání trestného činu oznámí vedení školy ihned Policii ČR.
- ❖ O všech vážných problematických situacích, které pedagogové školy v souvislosti s chováním žáka (žáků) zaznamenají, budou neprodleně informováni zákonní zástupci.

STRUČNÝ PŘEHLED ŘEŠENÍ KRIZOVÉ SITUACE:

- 1. ZAMEZIT PROBLÉMOVÉMU ŽÁKOVÍ V OHROŽUJÍCÍM JEDNÁNÍ**
- 2. PROBLÉMOVÉHO ŽÁKA IZOLOVAT OD TŘÍDNÍHO KOLEKTIVU**
- 3. POSKYTNOUT PRVNÍ POMOC (v případě potřeby)**
- 4. ZAJISTIT BEZPEČÍ PRO OHROŽENÉHO ŽÁKA**
- 5. ZAJISTIT DOHLED NAD PROBLÉMOVÝM ŽÁKEM**
- 6. INFORMOVAT VEDENÍ ŠKOLY**
- 7. VOLAT RZS, PČR (v případě potřeby)**
- 8. UVĚDOMIT ZÁKONNÉ ZÁSTUPCE (požadovat vyzvednutí žáka ze školy)**
- 9. VYŠETŘIT INCIDENT**
- 10. REALIZOVAT DALŠÍ POTŘEBNÁ OPATŘENÍ**

Kontakty:

155	Rychlá záchranná služba
158	Policie ČR
150	Hasiči
482 710 517	Pedagogicko-psychologická poradna Liberec - Mgr. A. Krejčová
485 244 810	OSPOD Liberec Bc. J. Špringlová
974 461 329	Policie ČR, oddělení obecné kriminality

Zákonní zástupci byli se všemi přijatými opatřeními seznámeni.

Krizový plán byl s pedagogy projednán dne.....

ředitel školy: Mgr. Ivo Svatoš

výchovná poradkyně: Mgr. Jana Paštová
Mgr. Lenka Křenovská

školní metodik primární prevence rizikového chování: Ing. Petra Skřivánková

třídní učitelka:

zákonný zástupce:

žák:

V Liberci dne:.....